Digitaalinen tiedonhallinta ja generatiivisen tekoälyn vastuullinen käyttö opiskelussa

Tutkinnon osa: Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen

Valinnainen osa-alue: Toiminta digitaalisessa ympäristössä

Laajuus 3 osp

Tavoite

Tavoitteena on, että opiskelija osaa hankkia, arvioida, hallita ja hyödyntää digitaalista tietoa tarkoituksenmukaisesti sekä käyttää generatiivista tekoälyä vastuullisesti oppimisen, tiedonhankinnan ja asiantuntijuuden tukena. Opiskelija osaa arvioida tiedon ja tekoälyn tuottaman sisällön luotettavuutta, käyttää lähteitä asianmukaisesti, noudattaa tekijänoikeuksia ja tietosuojaa sekä muodostaa perusteltuja näkemyksiä eri tietolähteitä hyödyntäen.

Lähtökohdat

On suositeltavaa, että opiskelija on suorittanut pakollisen *Toiminta digitaalisessa ympäristössä* -osa-alueen ennen tämän osa-alueen suorittamista. Osa-alue perustuu jo hankittuihin digitaalisen osaamisen taitoihin, eikä toista digitaalisen laitteiden käytön tai tiedostojen hallinnan perusasioita. Painopiste on tiedonhallinnassa, lähdekritiikissä, generatiivisen tekoälyn vastuullisessa käytössä ja digitaaliseen oppimiseen liittyvissä arviointi- ja reflektiotaidoissa.

Osaamistavoitteet

Ammatillinen tiedonhaku, tiedonhallinta ja lähteiden käyttö

Opiskelija

- valitsee käyttötarkoitukseen soveltuvia lähteitä useista digitaalisista tieto- ja aineistolähteistä
- arvioi tiedon alkuperää, luotettavuutta, ajantasaisuutta ja käyttökelpoisuutta
- käyttää lähteitä asianmukaisesti
- laatii lähdeviittauksia ja lähdeluetteloita
- toteuttaa tiedonhallintaa siten, että digitaalinen tieto säilyy järjestelmällisenä, löydettävänä ja hyödynnettävänä myöhemmin
- noudattaa tekijänoikeuksiin, tietosuojaan ja tietoturvaan liittyviä periaatteita digitaalisen aineiston käsittelyssä

Generatiivisen tekoälyn hyödyntäminen oppimisen ja opiskelun tukena

Opiskelija

- hyödyntää generatiivista tekoälyä tiedonhankinnan, ideoinnin, tekstien tuottamisen ja oppimisen tukena
- laatii tarkoituksenmukaisia kehotteita eri käyttötarkoituksiin
- arvioi kriittisesti tekoälyn tuottaman sisällön luotettavuutta, virheellisyyksiä ja käyttökelpoisuutta
- vertailee tekoälyn tuottamaa tietoa muihin lähteisiin johtopäätöstensä tueksi
- kuvaa, miten on hyödyntänyt tekoälyä omassa työskentelyssään
- arvioi tekoälyn vaikutusta omaan oppimiseensa
- tunnistaa tekoälyn vastuulliseen käyttöön liittyviä eettisiä periaatteita ja tietosuojavaatimuksia
- yhdistää eri lähteistä saatua tietoa ja tekoälyn tuottamia ehdotuksia uuden tiedon muodostamiseksi

Keskeiset sisällöt

- tiedonhaku ja lähdekritiikki
- tiedon arviointi ja tiedonhallinta
- lähteiden käyttö, tekijänoikeudet ja tietosuoja
- generatiivisen tekoälyn hyödyntäminen opiskelussa
- kehotteiden laatiminen tiedonhankinnan ja oppimisen tueksi
- tekoälyn tuottaman tiedon arviointi ja tiedon yhdistäminen
- vastuullinen tekoälyn käyttö sekä omien tiedonhaku- ja tekoälytaitojen arviointi

Osaamisen arviointi

Opiskelija osoittaa osaamisensa hankkimalla, arvioimalla, hallitsemalla ja hyödyntämällä digitaalista tietoa sekä käyttämällä generatiivista tekoälyä tarkoituksenmukaisesti opiskelun tukena. Arvioinnissa huomioidaan tiedon ja lähteiden käyttö, kehotteiden laatiminen, tekoälyn tuottaman tiedon kriittinen arviointi, eri tietolähteiden yhdistäminen, tekijänoikeuksien ja tietosuojan huomioiminen sekä opiskelijan kykyä reflektoida tiedonhakuaan ja tekoälyn käyttöään.

Osa-alueen osaaminen arvioidaan ammatillisen perustutkinnon tutkinnon perusteiden yhteisten tutkinnon osien arviointikriteereiden mukaisesti.